Sessió de treball: Contractació pública socialment responsable en els sectors de les tecnologies de vigilància i de la mobilitat elèctrica

Dimarts 4 de març de 2025, de 09:30 a 13:30h.
Lloc: LaFede. Sala d'actes. c/ Tàpies 1-3, 08001 Barcelona

Presentació

La societat del coneixement està imposant una intensa activitat empresarial i governamental de maneig de tecnologies que s'ofereixen com eines de ciberseguretat i de gestió "intel·ligent" dels espais. No obstant això, aquesta tecnologia (com els drons, les càmeres de videovigilància i de reconeixement facial, etc.) s'utilitza també com a eina de vigilància i control de la població. La pandèmia de la COVID 19 i el ràpid desenvolupament de la IA ha donat pas a un context crític de digitalització accelerada i globalitzada, per una banda; i d'absència de mecanismes de control i transparència per l'altra; fets que suposen un greu risc per al compliment i garantia dels drets humans (com el dret a la privacitat, la llibertat d'expressió i la rendició de comptes). Un problema que no només afecta les societats on la tecnologia s'implementa sinó també als contextos en què aquesta es desenvolupa i prova. En aquest sentit, el context dels territoris ocupats, en especial el cas de Palestina, és paradigmàtic: les empreses israelianes desenvolupen, testen i milloren aquesta tecnologia sobre la població palestina, per després ser exportada a altres països.

D'altra banda, la mobilitat elèctrica s'ha convertit en un element clau de les noves estratègies orientades a mitigar la contaminació urbana, fer front al canvi climàtic i a l'escassetat de combustibles fòssils. Aquest camí per esdevenir ciutats sostenibles implica la renovació gradual del transport públic i de les flotes municipals amb vehicles elèctrics o híbrids, entre d'altres mesures. Això requereix una expansió significativa de la infraestructura i l'ús d'una gran quantitat de matèries primeres crítiques (liti, cobalt, níquel, terres rares, etc.) amb greus impactes socioambientals associats en països del Sud global.

Des de fa uns anys, organitzacions socials d'arreu investiguen i denuncien aquestes vulneracions de drets, alhora que apareixen iniciatives encaminades a cercar solucions des de la contractació i la compra pública, considerant la capacitat dels actors públics per dialogar i incidir en el mercat. Ara, amb la Directiva sobre diligència deguda de les empreses en matèria de sostenibilitat ja aprovada, les entitats Suds, Novact i Medicus Mundi Mediterrània, en el marc del Grup de treball de Compra Pública Socialment Responsable, organitzem aquesta sessió de treball per a avançar cap al compliment dels drets humans, socials, laborals i ambientals en les cadenes de subministrament de tecnologies de vigilància i de vehicles elèctrics.

Objectius

- Millorar l'accés a la informació de les administracions catalanes sobre les violacions de drets humans per part de les empreses de serveis de ciberseguretat, vigilància i tecnologies de control amb especial èmfasi en el Territori Ocupat Palestí .
- Conèixer els impactes globals associats a les cadenes de subministrament de minerals crítics emprats en la fabricació de vehicles elèctrics, i presentar iniciatives referents a Europa de compra pública responsable aplicada a la mobilitat elèctrica.
- Facilitar un espai d'intercanvi amb administracions i entitats públiques orientat a identificar oportunitats i eines pràctiques de compra pública socialment responsable en l'àmbit dels béns i serveis abordats.

Amb el suport de

Programa 4 de març

Benvinguda i introducció	
09:30	**Coherència de polítiques i noves oportunitats per a la compra pública socialment responsable de tecnologies de vigilància i de vehicles elèctrics** *David Llistar, director de Justícia Global i Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona* *Octavi de la Varga, assessor de projectes estratègics internacionals de la Direcció de Relacions Internacionals de la Diputació de Barcelona*
Seguretat i tecnologies de vigilància	
09:45	**Diligència deguda a les cadenes de serveis i subministraments de seguretat i ciberseguretat a les contractacions públiques** ● Instruments per la regulació de les empreses i marc jurídic específic pel Territori Ocupat Palestí. L'exemple del cas Alstom. *Maite Ramos, SUDS i Alys Samson, NOVACT* ● Vulneracions de drets humans associades a l'acció empresarial en l'ús de tecnologies de vigilància i ciberseguretat: el cas de les càmeres de videovigilància. *Nora Miralles, Investigadora de l'Observatori de Drets Humans i Empreses a la Mediterrània*
10:35	**Dinàmica: Experiències en els processos de contractació pública i oportunitats per a prevenir potencials vulneracions de drets humans**
11:15	PAUSA – ESMORZAR
Minerals crítics i vehicle elèctric	
11:45	**Reptes i avenços en la compra pública socialment responsable de vehicles elèctrics i els seus components** ● Impactes en les cadenes globals de minerals crítics per a la transició verda i digital. El cas de les terres rares a Madagascar. *Alfons Pérez, investigador de l'Observatori del Deute en la Globalització* ● Bones pràctiques europees en matèria de compra pública responsable de vehicles elèctrics. *Itziar Müller, experta en compra pública responsable a Fundació ENT*
12:35	**Dinàmica: Experiències en els processos de contractació pública i oportunitats per a prevenir potencials vulneracions de drets humans**
Conclusions	
13:15	**Què es pot fer per gestionar aquests problemes en els contractes? Recomanacions concretes per als compradors públics.** *Carla Canal, Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona*

Participants

La sessió de treball està dirigida a responsables i personal tècnic de les administracions públiques, principalment a les persones involucrades en els procediments de contractació i a les que treballen en les àrees relacionades amb cada temàtica.

Retorn

Espais de devolució i intercanvi posteriors a la sessió (en línia):

- **19 de març de 2025, de 10 a 11h: Minerals crítics i vehicle elèctric**

  Oportunitats de compra pública socialment responsable dins del sector de la mobilitat i el vehicle elèctric: recomanacions i eines.

- **1 d'abril de 2025, de 10 a 11h: Seguretat i tecnologies de vigilància**

  Oportunitats de compra pública socialment responsable dins del sector de la vigilància i la ciberseguretat: recomanacions i eines.

Documentació

Seguretat, tecnologies de vigilància i compra pública

Camps-Febrer, D., Daza, F., Díaz C., Miralles N. (2024). Vigilància massiva al Maghreb i el Mashreq. Una anàlisi crítica per protegir l'espai de la societat civil. https://www.odhe.cat/vigilancia-masiva-al-maghreb-y-el-mashreq/

Infografies (2023). Vigilància massiva: entramat empresarial i impacte. Els casos de Cellebrite, Tzevet i Herta. https://www.odhe.cat/vigilancia-massiva-entramat-empresarial-i-impacte-cellebrite-tzevet-herta

Daza, F. (2020). Els murs invisibles de l'ocupació: La traçabilitat dels productes de Magal Security Systems en les cadenes de subministrament de la (ciber) seguretat a Israel i Palestina. https://www.odhe.cat/els-murs-invisibles-de-locupacio-la-tracabilitat-dels-productes-de-magal-security-systems-en-les-cadenes-de-subministrament-de-la-ciber-seguretat-a-israel-i-palestina

Miralles, N. (2020). Privatització de la seguretat, control social i el seu impacte de gènere a Jerusalem Est. https://www.odhe.cat/privatitzacio-de-la-seguretat-control-social-i-el-seu-impacte-de-genere-a-jerusalem-est/

Seminari web (2023). Límits i riscos en el sector de la seguretat i ciberseguretat. Palestina, Catalunya i l'Estat espanyol, casos d'estudi en el sector de la seguretat i la ciberseguretat. https://www.odhe.cat/video-palestina-catalunya-i-lestat-espanyol-casos-destudi-en-el-sector-de-la-seguretat-i-la-ciberseguretat

La ciutadania i les administracions davant els riscos de la seguretat i la ciberseguretat https://www.odhe.cat/video-la-ciutadania-i-les-administracions-davant-els-riscos-de-la-seguretat-i-la-ciberseguretat

Amb el suport de Ajuntament de Barcelona Diputació Barcelona

Observatori Drets Humans i Empreses a la Mediterrània, SUDS i NOVACT (2024). Compra pública irresponsable: L'Ajuntament de Barcelona contracta a Alstom en plena investigació a Israel per genocidi contra el poble palestí.
https://www.odhe.cat/compra-publica-irresponsable-lajuntament-de-barcelona-contracta-a-alstom-en-plena-investigacio-a-israel-per-genocidi-contra-el-poble-palesti/

Minerals crítics, vehicle elèctric i compra pública

LaFede.cat (2024). *Mapa: L'impacte de la transició verda i digital de Barcelona al Sud Global*
https://www.lafede.cat/es/mapa-impacte-transicio-verda-i-digital-de-barcelona/

Velasco, R. i Pérez, A. (2023). *Minerals crítics en conflicte i alternatives per la justícia global des de la compra pública: el cas del vehicle elèctric*. Medicus Mundi Mediterrània.
https://www.medicusmundi.cat/wp-content/uploads/2023/05/Informe_VehicleElectricdef.pdf

Riu, M. (2023). "Vehicle elèctric: és la solució de la mobilitat del futur" a *Crític*, 7 de juliol.
https://www.elcritic.cat/noticies/vehicle-electric-es-la-solucio-a-la-mobilitat-del-futur-171448

Walter, M. et al (2024). *Mapa dels impactes i els conflictes de les terres rares. Reptes per a una transició verda i digital*. Observatori del Deute en la Globalització.
https://odg.cat/wp-content/uploads/2023/11/Mapa-impactes-conflictes-terres-rares.pdf

alterNativa Intercanvi amb Pobles Indígenes (2023). *Drets dels pobles indígenes i contractació pública. L'extracció del liti i les falles de la transició verda*.
https://alternativa-ong.org/wp-content/uploads/Lextraccio-del-liti-i-les-falles-de-la-transicio-verda.pdf

Electronics Watch (2024). *Criteria for Socially Responsible Public Procurement of Batteries*.
https://electronicswatch.org/criteria-for-socially-responsible-procurement-of-batteries_2648945.pdf

ETI Sweden (2023). *Human rights risks behind electric buses in Swedish public transportation. An industry issue for collaboration*. Encarregat per la Regió d'Estocolm.
https://etisverige.se/wp-content/uploads/2023/10/Full-Report-Electr-Buses-ETI-Sweden.pdf

ETI Sweden (2024). *Human rights risks behind trains and trams in Swedish public transport. A challenge requiring collaboration*. Encarregat per la Regió d'Estocolm.
https://etisverige.se/wp-content/uploads/2024/03/Train-tram-full-report_ETI-Sweden.pdf

Amb el suport de Ajuntament de Barcelona Diputació Barcelona